

SCHEMAT SZTUCZNEGO ŻYWIENIA NIEMOWLAT

Wiek (mce)	LICZBA POSILKÓW, WIELKOŚĆ PORCJI ¹	RODZAJ POSILKU
1	7 x 90 – 100 ml	Mleko początkowe
2	6 x 110 – 130ml	Mleko początkowe
3	6 x 130 ml	Mleko początkowe
4	6 x 150 ml	Mleko początkowe
5	5 x 180 ml	4x mleko początkowe 1 x zupa – przecier jarzynowy ² Skrobane jabłko lub sok (najlepiej przecierowy) - 50 – 100g
6	5 x 180 ml	4 x razy mleko początkowe 1 x zupa – przecier jarzynowy z dodatkiem kleiku glutenowego (pół łyżeczki, czyli ok. 2-3 g na 100ml + 10g gotowanego mięsa (bez wywaru) lub ryby (1 – 2 razy w tyg.) Przecier owocowy lub sok (najlepiej przecierowy) – nie więcej niż 150g
7	5 x	1 x 180 ml – mleko następne z dodatkiem kaszki zbożowej glutenowej (2 – 3g na 100 ml) 2 x 180 ml mleko następne z dodatkiem bezglutenowego kleiku (2 – 3g na 100ml) 1 x 200 ml zupa – przecier jarzynowy z ½ żółtka (co 2gi dzień) i z gotowanym mięsem ³ (10g) lub rybą (1 -2 razy w tyg) 1 x 150g kaszka na mleku następnym lub deser mleczno – owocowy Przecier owocowy lub sok – nie więcej niż 150g
8	5 x	1 x 180ml – mleko następne z dodatkiem kaszki zbożowej glutenowej (6g na 100 ml) 2 x 180 ml – mleko następne z dodatkiem bezglutenowego kleiku (6g na 100ml) 1 x 200 ml zupa – przecier jarzynowy z ½ żółtka co 2gi dzień i z gotowanym mięsem (10-15g) lub rybą (1-2 razy w tyg) 1 x kaszka na mleku następnym lub deser mleczno – owocowy Przecier owocowy lub sok – nie więcej niż 150 g
9	5 x	1 x 200ml – mleko następne z dodatkiem kaszki glutenowej 1 x 200ml – mleko następne z dodatkiem kaszki bezglutenowej 1 x 200ml – kaszka na mleku następnym 1 x 200ml zupa – przecier jarzynowy z dodatkiem ½ żółtka i z gotowany mięsem (10-15g) lub rybą (1- 2 razy w tyg) 1 x 150g – owoce lub kompot lub sok (najlepiej przecierowy)+ biszkopt
10	4-5 x	3 x 220 ml – mleczny posiłek łączony z produktami zbożowymi (np.: mleko następne, kaszkimleczne glutenowe lub bezglutenowe, niewielkie ilości pieczywa, biszkopty, sucharki) Posiłek obiadowy: 1 x zupa jarzynowa z kaszą glutenową; 1x ziemniaki z potaw. mięsem (15-20g) lub rybą (1-2 razy w tyg) i ½ żółtka, z dodatkiem ziemniaka lub ryżu
11-12	4-5 x	Posiłki jak w 10 mcu życia Zmiana: wprowadzić całe jajko 3-4 razy w tyg Twarożek, kefir, jogurt kilka razy w tyg ⁴ <i>↑ przecier owocowy lub owoce lub kompot lub sok (nie więcej niż 150g)</i>

¹ Podana wielkość porcji jest średnią, jaką zjada dziecko w danym wieku zależnie od tężnienia i zapotrzebowania. Różnice mogą dotyczyć liczby posiłków.

² Składnikiem tłuszczowy zup jarzynowych może być wysokiej jakości masło, oliwa z oliwek lub niskoerukowy olej rzepakowy.

³ Konsystencja jarzyn i mięsa powinna stymulować żucie pokarmu.

⁴ Tylko naturalne składniki: bez konserwantów, z ograniczeniem cukru.

MODEL ŻYWIENIA NIEMOWLAT KARMIONYCH PIERSIĄ

Wiek (mce)	Rodzaj żywienia	ożowy
1 – 6	Karmienie piersią na żądanie	<p>Karmienie piersią¹ Posiłki dodatkowe – w 5 – 6 mcu Początkowo (nie wcześniej niż w 5 mcu i nie później niż w 6 mcu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stopniowe wprowadzanie niewielkiej ilości glutenu np. kaszka lub kleik zbożowy glutenowy (1x dz, pół łyżeczki, czyli ok. 2 – 3g na 100 ml) w przecierze jarzynowym.
7 – 9	Karmienie piersią na żądanie	<p>Posiłki uzupełniające:²</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zupa jarzynowa lub przecier jarzynowy z gotowanym mięsem lub rybą (1 – 2 razy w tyg) – bcz wywaru- z kleikiem zbożowym glutenowym i z ½ żółtka co 2gi dzień • Kaszka/ kleik zbożowy bezglutenowy lub glutenowy³ • Sok owocowy (najlepiej przecierowy) lub przecier owocowy (nie więcej niż 150 g)
10	Karmienie piersią na żądanie	<p>Posiłki uzupełniające:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obiad z 2 dań: zupa jarzynowa z kaszką glutenową + jarzynka z gotowanym mięsem (ryba 1 – 2 razy w tyg), ½ żółtka do posiłków codziennie⁴ • Kaszki/kleiki glutenowe i bezglutenowe, niewielkie ilości pieczywa, biszkopty, sucharki; • Przecier lub sok owocowy (nie więcej niż 150g)
11 – 12	Karmienie piersią na żądanie	<p>Posiłki uzupełniające:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obiad z 2 dań: zupa jarzynowa z kaszką glutenową + jarzynka z gotowanym mięsem (ryba 1 – 2 razy w tyg), ewentualnie z ziemniakami lub ryżem i całe jajko (3 – 4 razy w tyg) • Produkty zbożowe (kaszki/kleiki glutenowe i bezglutenowe, pieczywo, biszkopty, sucharki) łączone z produktami mlecznymi(np: mleko modyfikowane, twarożek, jogurt⁵, kefir – kilka razy w tyg) • Przecier lub sok owocowy (nie więcej niż 150g)

¹ Na życzenie matki można wprowadzić mleko modyfikowane.

² Nowe produkty – np; owoce, warzywa, kasze, mięso, w tym z ryb należy wprowadzać kolejno i osobno, obserwując reakcje dziecka. Wprowadzając posiłki uzupełniające zaczynać od małych ilości, np: 3- 4 łyżeczki. Posiłek inny niż karmieniemlekiem kobiecym podawać po zakończeniu karmienia piersią – w sytuacji kiedy dziecko odmawia jedzenia/ próbowania posiłków uzupełniających można odwrócić tę kolejność.

³ Zaleca się by produkty zbożowe wprowadzone w 1 roku życia były wzbogacone w żelazo.

⁴ Konsystencja jarzyn i mięsa powinna stymulować żucie pokarmu.

⁵ Tylko naturalne składniki, bez konserwantów z ograniczeniem cukru.